

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460518

37. De Postulando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61781)

rerum judicatarum. l. 20. C. h. r. Atqui sententia rescindi non potest prætextu cujuscunque læsionis. r. r. C. Sententiam rescindi non posse. ergo. Neque obstat d. l. 5. C. de dolo malo. loquitur enim tantum de eo casu, quo aliàs daretur actio de dolo, ut patet ex ultimis verbis legis, sicque supponit, quòd in transactione dolus intervenerit, quo casu ultrò admittimus rescissionem, quemadmodum etiam in l. 65. §. 1. ff. de Condict. indeb. conceditur repetitio, si evidens calumnia subfuerit, vel aliàs transactio imperfecta invalida sit.

¶

TITULUS XXXVII. De Postulando.

SUMMARIA.

1. Quid sit Advocatus?
2. Advocatum constituunt Partes, vel Judex.
3. Usque 17. Qui advocare seu postulare possunt?
17. Usque 21. Advocatus non nisi causas probabiles suscipere potest.
21. Capita juramenti ab Advocato præstandi.
22. Advocati est tueri Clientem.
23. 24. 25. Advocatus negligens tenetur ad restitutionem. 26. Nequit deserere causam susceptam.
27. Potest petere justum salarium.

Lite per pactum, aut transactionem non decilâ judicium procedit, ubi causa etiam per alios agitur, & quidem primò per Advocatum, cujus munus est postulare pro alio, nempe ut jus suum reddatur Clienti.

§. I.

Definitur Advocatus, quòd sit vir gravis, autoritate & exultimatione præditus, qui propter excellentem juris cognitionem, nativam prudentiam, eloquentiam, & rerum multorum usum ad causas forenses agendas, vel defendendas quasi Patronus vocatur, ut in negotiis gravibus, & arduis patrocinium litigantibus præbeat, idque plerumque in scriptis

pugnando, & consulendo, ut notatur in tit. C. de Advocat. divers. judic.

§. II.

Causa efficiens sunt partes litigantes, que pro libitu sibi advocatos eligere possunt. l. 2. C. h. r. Quandoque tamen etiam Judex ex officio constituit, veluti si partes ob inopiam, vel ob mecum potentis adversarii advocatum habere, aut invenire nequeant. l. 1. §. 4. ff. §. l. 7. C. h. r. Et hoc in tantum procedit, ut si advocatus sine probabili causa patricinium suum alicui deneget, ipsi forò in perpetuum interdicatur, nec unquam ad agendum admittitur: est enim munus advocatiæ publicum, & ideo nemini sine causa reculandum. d. l. 7. Gail. 1. Obser. 43. n. 1. & 11.

§. III.

Subjectum advocatiæ est persona, que Patribus vel à Judice ad postulandum constituitur. Constitui autem possunt omnes rerum forensium periti, nisi nominatim prohibeantur. arg. l. 43. ff. de Procurat. Prohibetur verò l. minor 17. annis: quia necdum habet perfectum judicium, quò opus in postulando. l. 1. §. 3. ff. h. r.

II. Fœmina: quia in civile est, fœminas promiscuè se civilibus & virilibus negotiis immiscere. d. l. 1. §. 5. Excipitur, ut possit postulare pro filio condemnato per l. 4. §. 2. ff. de liberali causa.

III. Mutus, surdus, aut cœcus. Mutus: quia orare; & per orare causam in judicio nequit. Surdus: quia decretum Judicis exaudire non potest, eoque non exaudito, quasi non obtemperasset, ut contumax puniretur. Cœcus: quia insignia Magistratus videre, & revereri non potest. d. l. 1. §. 3. & 5.

IV. De gravibus criminibus damnatus: quia cum iste nec erga DEUM, nec erga se ipsum justitiam exercuerit, multò minus censendus est, velle illam in aliorum negotiis exercere. d. l. 1. §. 6. Sylvest. V. advocatus. n. 1.

V. Pro-

8 V. Prohibentur excommunicati, & hæretici. *l. fin. C. h. t.* ne Judex cum illis communicet cum periculo animæ. Quæ tamen prohibitio limitari debet ad excommunicatos & hæreticos non toleratos; sicut quoque in Camera Imperiali in numerum advocatorum recipiuntur, qui sunt Augustanæ confessionis. *Ordin. Camer. p. 1. tit. 18.*

9 VI. Infames: quia officium advocati est honorificum, & nobile, ut DD. colligunt ex *l. 7. C. h. t.* infames autem ab omnibus dignitatibus submoventur per *l. 38. C. de Decurionibus. l. 2. C. de Dignitat.*

10 VII. Judices & arbitri in ea causa, in qua judicaturi sunt. *l. 6. pr. C. h. t.* Ratio est: quia cum advocati ordinariè saveant suæ parti, suspicio est, tales latoros sententiam in favorem sui clientis: Judices autem oportet esse depuratos ab omni affectu, & utriusque causæ merita ad justitiæ bilancem trutinare.

11 VIII. Prohibentur potentiores. *l. 1. C. Ne liceat potentioribus patrocinium litigatoribus prestare.* Idque ideo: ne mole potentiæ opprimant jura adversæ partis.

12 IX. Et principaliter *in h. tit.* interdicitur quibuscumque Clericis in SS. Ordinibus, quin & in Minoribus constitutis, si beneficium habeant, ne in foro sæculari postulare præsumant, nisi pro se ipsis: vel Ecclesia sua: vel, si necessitas exigat, pro personis conjunctis, ac miserabilibus. *c. 1. & 3. h. t.* Nomine autem personarum conjunctarum intellige non tantum consanguineas, sed etiam conjunctas conjunctione spiritali, uti sunt Canonici ejusdem Ecclesiæ. *Panorm. in d. c. 1. n. 4. & Barb. ibidem. n. 2.* Sola tamen affectionis conjunctio sufficere non videtur: quia prætextu illius facile eluderetur tota prohibitio. Per miserabiles personas intelliguntur omnes illæ, quæ per se, vel per alios sese insufficienter defendere nequeunt, aut quarum natura & conditio alios movet ad justam commiserationem;

quod in dubio Judicis arbitrio relinquatur. *Barb. l. cit. n. 4.*

Porrò in foro Ecclesiastico postulare Clerici non prohibentur, sed potius à sensu contrario universim admittuntur, prout notat idē *Barb. in d. c. 1. n. 5.* ubi ita quoque in Curia Romana & consuetudine receptum esse testatur. Quòd si etiam in Sacris constituti congruam sustentationem ex beneficio, vel aliunde habere nequeant, indistinctè advocare possunt in utroque foro, modo abstineant à causis criminalibus, quemadmodum rursus à contrario sensu *ex d. c. 1. h. t.* arguit *Panorm. ibidem n. 4.* Ratio est: quia si Clerico advocare licet pro pauperibus & miserabilibus personis, ut illarum necessitati subveniat, multò magis erit illi licitum & honestum, ut propriæ necessitati & egestati consulat: nam charitas ordinata incipit à se ipsa.

X. Prohibentur Religiosi; circa quos illud speciale est, quòd propter singularem subjectionem, & obedientiæ votum ne quidem in foro Ecclesiastico postulare possint, nisi utilitas Monasterii id exigat, & simul adfit specialis licentia immediati Superioris. *c. 2. h. t.* Hæc verò licentiâ obtentâ non solum pro Monasterio, sed etiam pro amicis & benefactoribus Monasterii ex rationabili causa in causis civilibus etiam coram Judice laico postulare queunt. *Laym. lib. 4. tit. 5. cap. 11. n. 2.* redundat enim id saltem indirectè in utilitatem Monasterii, adeoque in propriam; pro se autem, vel Ecclesia sua in utroque foro postulare secundum dicta conceditur Clericis. Ergo etiam Religiosis, modò adfit Superioris licentia, quæ facit cessare periculum nimix, ac inordinatæ abstractionis à Divinis, propter quod Clericus ordinariè in foro sæculari advocare prohibetur; etiamsi forsan indirectè quædam utilitas propria interveniret.

Planè allegationes juris, & consilia etiam in scriptis Patribus communicare, neque Clericis,

ricis, neque Religiosis à Jure Interdictum est, cum per hoc advocare, seu postulare non censentur; postulare namque est desiderium suum, vel amici sui in jure, apud eum, qui Jurisdictioni præest, exponere, vel alterius desiderio contradicere. *l. i. ff. h. t.* Nec quempiam turbat. *l. i. §. ii. ff. de Extraord. cognit.* ubi dicitur, advocatos intelligi omnes omnino, qui causis agendis quoquo studio operantur: siquidem subintelligendum est: in judicio sicut ex immediatè sequentibus verbis liquet.

16 Cæterum prudenter in bonè constitutis judiciis, & tribunalibus certus servatur, & habetur definitus numerus Advocatorum, inter quos non recipitur, nisi qui habeat ingenium liberale, bonum judicium, peritiam & scientiam juris, & legum, nec non juris municipalis, & præter vitæ, morumque integritatem etiam publicum alicujus Academiæ testimonium, & vel gradum Licentiatûs, vel Doctoratûs. §. IV.

17 *Materia, seu Objectum* Advocati sunt causæ quarum defensionem suscipit. Quod ut dilucidius explicem.

Dico I. Advocatus non potest defendere causam injustam juxta illud *Paralip. 19. impio præbes auxilium, ideo iram DEI mereberis.* Peccat autem talis advocatus contra justitiam, & consequenter ad restitutionem tenetur etiam expensarum sui clientis, si cum injustam causam comperit, eum de injustitia non monuerit. Quod si monuerit, & ille pervicaciter in causæ prosecutione stare voluerit, si eam perdat, ad nihil illi tenebitur: quia scienti & volenti nulla fit injuria. At verò parti adversæ obligatur restituere non solum litem principalem, si vincit, sed etiam expensas: nam in isto casu actio advocati est injuriosa parti adversæ. Ergo tenetur ad restitutionem totius. *D. Th. 2. 2. q. 71. a. 3.*

18 *Dico II.* In causâ dubia, & æqualis proba-

bilitatis ex utraque parte licet advocato, cui maluerit, parti patrocinari: tum quia si in hujusmodi causis dubiis non liceret advocato patrocinari, ferè nunquam liceret; cum hinc lites sumant initium & pendent, quod res, aut jure, aut facto in dubio versentur: tum quia munus advocati non est causam definire, & sententiam proferre, sed solum legum sensa bonâ fide ad alterutram partem applicare, & rationes, & omnia ea, quæ sui clientis jus ostendere, & confirmare possunt, proponere Judici, ad quem postea spectat juxta merita causæ cognita pronuntiare; sola autem propositio rationum & jurium sui clientis sine dolo, fraude & coactione Judicis ad ferendam sententiam pro altera parte, non continet injustitiam, sicut injustè non ageret clientis ipse, seu pars ipsa, si per se proponeret Judici, ut juxta causæ merita justitiam administraret. *Bannes 2. 2. q. 11. a. 4. dub. 6. concl. 2.* & communiter omnes.

Dico III. Advocatus potest licitè suscipere & defendere causam quamcunque, quam scit, & judicat minus probabilem, seu pro qua sua opinio minus probabilis. arg. *Auth. hodie jurant. §. patroni. C. de Judicis* ubi advocatus prohibetur solum defendere causam improbam & penitus desperatam, qualis utique non est causa dubia, vel minus probabilis. Deinde pars habens causam probabilem, licet pars adversa habeat probabiliorem, potest se ipsam defendere, nec tenetur causam deserere: cum liceat unicuique, jus suum defendere, quando non certò constat de jure alterius: & pars, quæ videtur jure potior, non semper stare ipsa. Ergo & advocato licebit illi patrocinari: nam quis potest per alium, quod potest facere per se ipsum. *c. 68. de R. J. in 6.* Ad hæc, munus advocati (ut paulò ante dictum) non est, sicut Judicis, rem definire, tradendum, quod petitur, & alteri offerendo, sed præsentare & proponere Judici fundamentum ju-

ris, ac facti, & rationes quæ causæ sui clientis favere possunt, ut Judex ipse examinet, & videat, an possit pro illo sententiam ferre; nec advocatus Judicem rogat, aut persuadet, ut talem sententiam ferat, nisi quatenus judicaverit iusta, quæ illi proponit Azor. *Inst. moral.* p. 1. l. 2. c. 17. q. 12. cum aliis communiter.

20 Notant verò DD. hujus sententiæ, Advocatum teneri admonere clientem de sua minori probabilitate causæ, aperiendo illi veritatem juris; & cavere, ne certius illi promittat sententiam, quam debeat: quia cliens sic monitus fortè aut alium eliget Advocatum, aut causam non prosequetur. Quòd si contrariæ partis probabilitatem occultaverit, aut clienti certam victoriam promiserit, atque ita ad litigandum incitaverit, ipso succumbente tenebitur advocatus ad omnes expensas & damna, quæ eidem clienti ex tali lite evenerint.

§. V.

21 Ad formam pertinet modus constituendi advocatum. Debet autem constituens Advocatum juramento ipsum sibi devincere, ne solutus, & disinctus, sine omni sollicitudine spatietur. Formulam juramenti præscripsit Justinianus in l. rem non novam 14. §. 1. C. de Judiciis. prout hoc etiam in Camera Imperiali servatur juxta *Ordinat. Cam. p. 1. tit. 64.* ubi proponitur forma juramenti desumpta ex d. l. rem. non novam. Cujus præcipua capita sunt hæc: *Primò*, quòd non velit suscipere causam injustam. *Secundò*, quòd in patrocinando & advocando velit præstare fidem & diligentiam clienti suo. *Tertiò*, quòd nolit uti falsis allegationibus, aut calumniationibus. *Quartò*, quòd non velit pacisci, vel de tota lite, vel de salario immodico. *Quintò*, quòd arcanæ & merita causæ nolit revelare parti adversæ. *Sextò*, quòd personas judicii debitam reverentiã, ac observantiã velit prosequi. *Septimò*, quòd velit abstinere ab omnibus convitiis, injuriis, & petulantia verborum, eaque tantum

tractare, quæ pertinent ad merita causæ. *Octavò*, quòd velit esse contentus ordinato stipendio, & acquiescere in moderatione ac arbitrio Assessorum. *Nonò*, quòd sine justa causa non velit deferere litem, & causam, antequam per sententiam finita sit. Tandem Judex advocatum juratum in matriculam advocatorum inserat. l. 13. C. de Advocat. divers. Judic. Et ideò praxis habet, ne quis causas oret, vel agat, aut defendat in eo tribunali, in cujus albo advocatorum scriptus non est.

§. VI.

Finis Advocati est, patrocinio clientem suam, qui se, suaque in judicio tueri nequit, defendere, ejusque nomine postulare.

§. VII.

Effectus sunt: I. Advocatus debet commoda litigantium ut sua curare: lites non differre, vel extendere: diligenter & accuratè videre instrumenta litis & acta: prævidere, quæ adversarius pro se adducere potest, quid contra proponere, & paratas adferre solutiones. Hinc

Inferes I. Advocatum, qui propter imperitiam perdit causam sui clientis, peccare contra justitiam, & teneri restituere totum damnam quod inde evenit clienti: quia ex officio tenetur esse instructus convenienti peritiã, cum pro idoneo advocato se gerat. Bannes 2. q. 71. a. 4. dub. 2. concl. 1. Quod intelligitur, si cliens ignoravit ejus inscitiam; secus est, si novit: siquidem in hoc casu non tenetur, nisi de dolo, vel lata culpa. Sylvest. V. advocatus. n. 16. q. 24.

Inferes II. si advocatus sit negligens in procuranda causa, peccat mortaliter, & tenetur restituere damnum non solum de lata, sed etiam de levi culpa: quia talis diligentia vergit in utilitatem utriusque partis; advocati recipientis stipendiũ, & clientis accipientis, quod suum est: sicut ille, qui conducit domum, tenetur illam custodire, & restituere damna de lata & levi culpa. Bannes l. cit. conclus. 2.

26 II. *Advocatus* litem susceptam nequit deserere, & pro adversa parte meliorem forsam causam habente postulare. *l. 3. §. 9. C. de Judiciis.* adhibitâ tamen distinctione: vel enim prior causa ex postfacto advocato apparet manifestè injusta, & falsa, ita ut eam tutâ conscientiâ fovere amplius non possit: vel est justa & probabilis? *Priori* casu variare potest: quia obligatio nata nulla est, tanquam de re illicita: nec propterea, quòd ab initio susceperit causam, quam tunc putavit esse justam, debet esse deterioris conditionis, quàm alius, qui alterius causæ patrocinium suscipere potest. Insuper bonum publicum exigit veritatem manifestari, ut justum iudicium ferri queat. *Posteriori* verò casu probabilem causam semel susceptam amplius deserere non potest invita illa parte: ex pacto enim, vel quasi contractu sese ad id obligasse censetur: & prævaricatio est, quando advocatus causam clientis prodit, colludendo cum adversario. *l. 1. ff. de Prævaricatis.* Quòd autem quidam permittant advocato ob non solum salarium transire ad partem adversam, secundum illud Poëtæ. *ibi fas, ubi plurima merces:* ea non Jcti, sed proditoris sententia videtur.

27 III. *Advocatus* potest petere, & recipere justum salarium. Ubi refert: an hoc stipendium seu salarium à lege, aut consuetudine taxatum sit, vel non? Si primum, certum est, quòd majus recipere nequeat, nisi fortè liberaliter donetur: quia quivis tenetur legere justè taxantem pretium servare. Si secundum, tunc tantum recipere potest, quantum habitâ ratione laboris, dignitatis, scientiæ, & difficultatis causæ arbitrio prudentis viri videbitur, non ultra. Imò gratis tenetur, non quidem ex justitia, sed ex misericordia operam suam impendere, & advocare pro pauperibus, saltem suæ civitatis, ut supponitur ex *D. Thom. 2. 2. q. 71. a. 1. cum Azor. p. 3. l. 13. c. 29.*

IV. *Clericus*, qui contra Ecclesiam, à qua beneficium habet, advocat, tanquam ingratus beneficio privatur. *c. fin. h. t. & ibi DD.*

TITULUS XXXVIII. De Procuratoribus.

SUMMARIA.

1. *Procurator* qualiter differat ab *Advocato*?
2. *Procuratoris* definitio. 3. *Uique* 7. & *divisio*.
7. *Uique* 16. *Quinam* constituere. 16. *Uique* 24. *Quinam* constitui possint *procuratores*?
24. 25. *Ad quæ negotia, & causas* *procuratoris* constitui liceat?
26. *Procurator sine mandato non* admittitur.
27. & *seqq.* De obligatione, officio, & potestate *Procuratoris*.

Secundo in iudicio agere possumus per *Procuratorem*; qui differt ab *Advocato*, tum quòd ipse mandato, iste precibus constituitur. *l. 1. ff. h. t.* tum quòd *procuratoris* officium ut privatum & vile, *advocati* nobile & publicum. *l. 2. ff. de R. F.* tum quòd *Procurator* lite contestatâ fiat dominus litis. *l. 2. ff. h. t.* non item *Advocatus*. Verum hodiernis moribus *Advocati* & *Procuratoris* Officium coaluit, ut jam idem sit in iudicio *advocatus* & *Procurator*, præsertim in Camera. *Gail. l. obs. 44. n. 8.*

§. I.

Definitur *Procurator* in genere, quòd sit ille, qui aliena negotia mandato domini administrat. *d. l. 1. pr. ff. h. t.*

§. II.

Dividitur *Procurator* I. in generalem, & specialem. Generalis est, cui universorum negotiorum, seu omnium rerum administratio committitur. Specialis, cui negotium unum vel plura, certa tamen, & determinata nominatim sunt mandata.

Procurator generalis subdividitur in eum, qui constitutus est cum libera, & in illum, qui